

Jaarverslag Leerplicht

schooljaar

2025 26

gemeente
beverwijk

beverwijk.nl

Met dit jaarverslag informeren wij u over de uitvoering van de Leerplichtwet in de gemeente Beverwijk gedurende het afgelopen schooljaar. Het verslag geeft inzicht in de werkzaamheden van onze leerplichtambtenaren en laat zien welke ontwikkelingen en resultaten zich hebben voorgedaan.

Het uitgangspunt van de Leerplichtwet is helder: ieder kind en iedere jongere heeft recht op onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden. Ons gezamenlijke doel is dat zoveel mogelijk jongeren een passende onderwijsroute volgen en een startkwalificatie behalen. Wanneer dat niet haalbaar blijkt, zoeken de leerplichtambtenaren samen met scholen, ouders en andere partners naar passende alternatieven, zoals een leer-werktraject of aanvullende ondersteuning. Daarbij staat steeds de ontwikkeling van de jongere centraal.

Voor de uitvoering van de Leerplichtwet richten wij ons op de Beverwijkse jeugd van 5 tot 18 jaar. De gegevens over kwalificatieplichtige jongeren van 18 tot 27 jaar en voortijdig schoolverlaters worden regionaal verzameld en opgenomen in het jaarverslag van het Leerplein, dat u op een later moment wordt aangeboden.

Het afgelopen schooljaar laat zien dat de samenwerking tussen leerplicht, scholen en ketenpartners verder is versterkt. Een belangrijke ontwikkeling zijn de kernteams op scholen, waardoor de lijnen korter zijn geworden en signalen sneller worden opgepakt. Leerplichtambtenaren zijn steeds vaker aanwezig op scholen en sluiten aan bij gesprekken met leerlingen, ouders, zorgcoördinatoren en hulpverleners. Deze preventieve en gezamenlijke aanpak maakt het mogelijk om eerder passende ondersteuning te bieden en schooluitval zoveel mogelijk te voorkomen.

Tegelijkertijd blijven er uitdagingen. De aanhoudende wachttijden in de jeugdzorg hebben helaas nog altijd gevolgen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Dit kan leiden tot langdurig verzuim of situaties waarin jongeren noodgedwongen thuis komen te zitten. Dat vraagt blijvende aandacht en inzet van alle betrokken partijen. Een ontwikkeling die daarbij steeds nadrukkelijker onze aandacht vraagt, is de groep jongeren die langdurig thuiszit vanwege geoorloofd verzuim. Deze jongeren vallen op dit moment buiten de wettelijke taak van leerplicht en zijn daardoor niet altijd goed bij ons in beeld. Daarom willen wij onderzoeken hoe we deze jongeren beter in beeld kunnen krijgen en welke rol de gemeente hierin kan vervullen. Daarbij kijken we ook naar de benodigde capaciteit en middelen om hier als gemeente meer grip op te krijgen.

Met dit jaarverslag legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitvoering van de leerplichttaken. Daarnaast bevat het de gegevens die jaarlijks worden verstrekt aan het ministerie. De cijfers geven inzicht in de ontwikkelingen rondom schoolverzuim en onderstrepen het belang van een preventieve aanpak en goede samenwerking met onderwijs en ketenpartners.

Ik wens u veel belangstelling toe bij het lezen van dit jaarverslag.

Suzanne Klaassen

Wethouder Onderwijs

Wat is leerplicht?

In Nederland zijn kinderen vanaf de leeftijd van vijf jaar leerplichtig. Dit betekent dat zij verplicht zijn een school te bezoeken en deel te nemen aan het volledige onderwijsprogramma. De leerplicht duurt tot het einde van het schooljaar waarin een jongere 16 jaar wordt. Hoewel de meeste kinderen al vanaf hun vierde jaar naar de basisschool gaan, geldt de wettelijke leerplicht pas vanaf hun vijfde verjaardag.

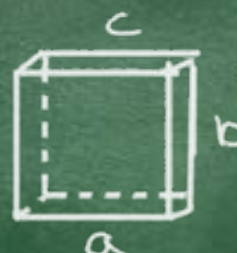
Wat is kwalificatieplicht?

Jongeren die na het einde van de leerplicht nog geen startkwalificatie hebben behaald, vallen onder de kwalificatieplicht. Zij moeten onderwijs blijven volgen totdat zij een startkwalificatie hebben behaald of totdat zij 18 jaar worden. Het doel van de kwalificatieplicht is jongeren een goede basis te bieden voor vervolgonderwijs of een duurzame positie op de arbeidsmarkt. Jongeren van 18 tot 27 jaar die nog geen startkwalificatie hebben

behaald, vallen niet meer onder de Leerplichtwet. Zij kunnen worden begeleid door de doorstroomcoaches van het Leerplein, zij helpen bij het vinden van een passende onderwijs- of werkroute.

Wat is een startkwalificatie?

Een startkwalificatie is een havo-, vwo- of mbo-diploma niveau 2 of hoger. Voor jongeren met een diploma of getuigschrift uit het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs met uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding geldt geen kwalificatieplicht.

Toelichting op de verzuimcijfers

Scholen zijn verantwoordelijk voor een goede verzuimregistratie en melden in- en uitschrijvingen en wettelijk verzuim via Duo. Wanneer een leerplichtige leerling zonder geldige reden 16 uur of meer afwezig is binnen vier weken, is de school verplicht hiervan melding te doen. Deze melding komt automatisch bij de gemeente terecht, waarna de leerplichtambtenaar beoordeelt welke interventie nodig is.

De verzuimcijfers in dit jaarverslag hebben uitsluitend betrekking op het verzuim waarvoor de gemeente op grond van de Leerplichtwet een wettelijke taak heeft. Het gaat om meldingen van vermoedelijk ongeoorloofd verzuim en om situaties waarin een leerplichtige jongere niet staat ingeschreven op een school. Geoorloofd verzuim, zoals ziekte, medische afspraken of door de school verleend verlof, maakt geen onderdeel uit van deze cijfers.

Jongeren met verzuim

Onderstaand overzicht laat het aantal (unieke) jongeren zien waarbij in het betreffende schooljaar sprake was van een registratie bij leerplicht vanwege verzuim. Een jongere kan meerdere keren met verzuim in beeld zijn geweest; in dit overzicht wordt iedere jongere echter maar één keer meegeteld.

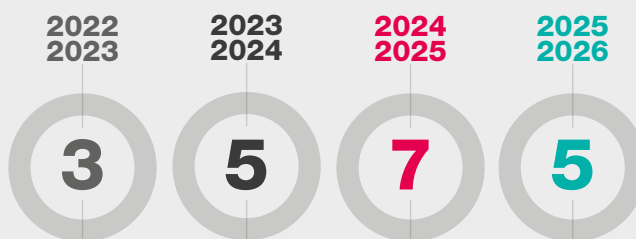
Het aantal jongeren met relatief verzuim is in schooljaar 2025-2026 licht gestegen ten opzichte van de voorgaande jaren. Het

aantal jongeren met absoluut verzuim is ten opzichte van het vorige schooljaar afgenomen.

Naast relatief verzuim voeren leerplichtambtenaren ook preventieve gesprekken (spreekuren) bij signalen van overig verzuim. Door vroegtijdig in gesprek te gaan met leerling, ouders en school kan worden voorkomen dat verzuim verder toeneemt.

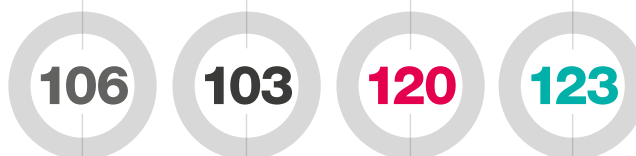
Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is sprake wanneer een leerplichtige jongere niet staat ingeschreven op een school, terwijl dit volgens de Leerplichtwet wel verplicht is. De leerplichtambtenaar ziet erop toe dat de jongere zo snel mogelijk wordt ingeschreven en weer onderwijs gaat volgen.

Relatief verzuim

Van relatief verzuim is sprake wanneer een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere staat ingeschreven op een school, maar de lessen zonder geldige reden niet of niet regelmatig bezoekt.

Overig verzuim

Bij overig verzuim gaat het om signalen van mogelijk ongeoorloofd verzuim waarbij de wettelijke meldingsgrens voor relatief verzuim nog niet is bereikt. De leerling komt bijvoorbeeld regelmatig te laat, vertoont beginnend spijbelgedrag of is enkele uren of dagen afwezig zonder dat daarvoor een geldige reden bekend is. Ook bij deze vorm van verzuim is het belangrijk om vroegtijdig te signaleren en in gesprek te gaan met de leerling, ouders en school. Door er op tijd bij te zijn, kan vaak worden voorkomen dat het verzuim verder oploopt en leidt tot langduriger schooluitval.

Vrijstellingen

De Leerplichtwet gaat ervan uit dat alle kinderen en jongeren deelnemen aan onderwijs. In sommige situaties kan hiervan worden afgeweken en kan een vrijstelling worden aangevraagd. De leerplichtambtenaar beoordeelt deze aanvragen binnen de wettelijke kaders en werkt daarbij, afhankelijk van de situatie, samen met scholen, ouders, artsen en andere betrokken partners. Onderstaand overzicht laat het aantal verleende vrijstellingen zien per schooljaar.

Vervangende leerplicht (artikel 3a en 3b)

Vanaf schooljaar 2023-2024 geldt een aangepaste werkwijze voor leerlingen die op 1 augustus van het schooljaar nog geen 16 jaar zijn en willen instromen in een mbo-entreeopleiding. De toeleverende school stemt de overstap af met de ontvangende mbo-school en stelt een begeleidingsplan op. Ouders kunnen vervolgens een aanvraag doen voor vervangende leerplicht op grond van artikel 3b. Met deze verklaring kan de leerling vanuit het voortgezet onderwijs worden toegelaten tot een mbo-entreeopleiding.

Vervangende leerplicht (artikel 15)

Vervangende leerplicht op grond van artikel 15 is uitsluitend bedoeld voor kwalificatieplichtige jongeren. Deze vrijstelling wordt verleend wanneer een jongere niet langer volledig onderwijs volgt, maar wel een passend traject heeft waarin ontwikkeling en voorbereiding op de toekomst centraal staan.

De jongeren die deze vrijstelling hebben ontvangen zijn bijvoorbeeld: gestart met een traject gericht op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt; aan het werk gegaan met een opleidingscomponent; gestart met een particuliere opleiding.

Vrijstelling wegens lichamelijke of psychische gronden (artikel 5 onder a)

Het aantal vrijstellingen op medische gronden is in schooljaar 2025-2026 licht gestegen ten opzichte van voorgaande jaren.

Deze vrijstellingen worden aangevraagd wanneer een kind door lichamelijke of psychische beperkingen niet in staat is om deel te nemen aan het onderwijs.

Scholen geven steeds vaker aan dat zij handelingsverlegen zijn wanneer de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van een leerling de mogelijkheden binnen het onderwijs overstijgen. Wanneer ondersteuning onvoldoende leidt tot deelname aan onderwijs, kunnen ouders een vrijstelling aanvragen. Een onafhankelijke arts beoordeelt de situatie. Kinderen met een vrijstelling ontvangen vaak ondersteuning binnen een passende zorg- of ontwikkelomgeving.

Vrijstelling wegens bezwaar tegen de richting van het onderwijs (artikel 5 onder b)

Een vrijstelling op grond van artikel 5 onder b kan worden aangevraagd wanneer ouders overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs van alle scholen binnen redelijke afstand.

Het afgelopen schooljaar heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan over de toepassing van artikel 5 onder b van de Leerplichtwet. Deze uitspraak heeft het toetsingskader voor deze vrijstellingsgrond verduidelijkt. Voor leerplicht betekent dit dat aanvragen op grond van artikel 5 onder b worden getoetst aan de wettelijke voorwaarden en de actuele jurisprudentie.

Vrijstelling wegens schoolbezoek in het buitenland (artikel 5 onder c)

Deze vrijstelling kan worden verleend wanneer een kind gedurende een periode onderwijs volgt in het buitenland of wanneer het verblijf in het buitenland voldoet aan de voorwaarden van de Leerplichtwet.

	22 23	23 24	24 25	25 26
vervangende leerplicht, artikel 3a/3b	2	9	3	8
vervangende leerplicht, artikel 15	4	6	7	4
medische gronden, artikel 5a	32	33	35	37
bezwaar tegen richting onderwijs, artikel 5b	2	2	4	5
school buitenland, artikel 5c	7	5	6	4

Methodische Aanpak Schoolverzuim

Bij de aanpak van schoolverzuim wordt gewerkt volgens de **Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)** en volgens de Handreiking Schoolaanwezigheid. Deze aanpak is gericht op het zo vroeg mogelijk signaleren van verzuim, het achterhalen van de oorzaken en het bieden van passende ondersteuning. De inzet van handhaving staat niet op zichzelf, maar maakt onderdeel uit van een bredere aanpak waarin begeleiding, samenwerking en maatwerk centraal staan. Het doel blijft om jongeren zo snel mogelijk terug te begeleiden naar onderwijs en langdurige schooluitval te voorkomen. Onderstaand overzicht laat zien hoe vaak in de afgelopen schooljaren gebruik is gemaakt van deze handhavinginstrumenten.

In schooljaar 2025-2026 is in 4 situaties een verwijzing naar Halt gedaan. Een Halt-verwijzing wordt ingezet bij situaties waarin sprake is van verwijtbaar schoolverzuim, waarbij een pedagogische aanpak passend wordt geacht.

In 7 situaties is proces-verbaal opgemaakt vanwege het niet naleven van de Leerplichtwet. Dit gebeurt wanneer sprake is van ernstig of aanhoudend ongeoorloofd verzuim en eerdere ingezette interventies niet tot voldoende verbetering hebben geleid.

**2022
2023**

8

proces-verbaal

5

Halt

**2023
2024**

9

proces-verbaal

2

Halt

**2024
2025**

11

proces-verbaal

6

Halt

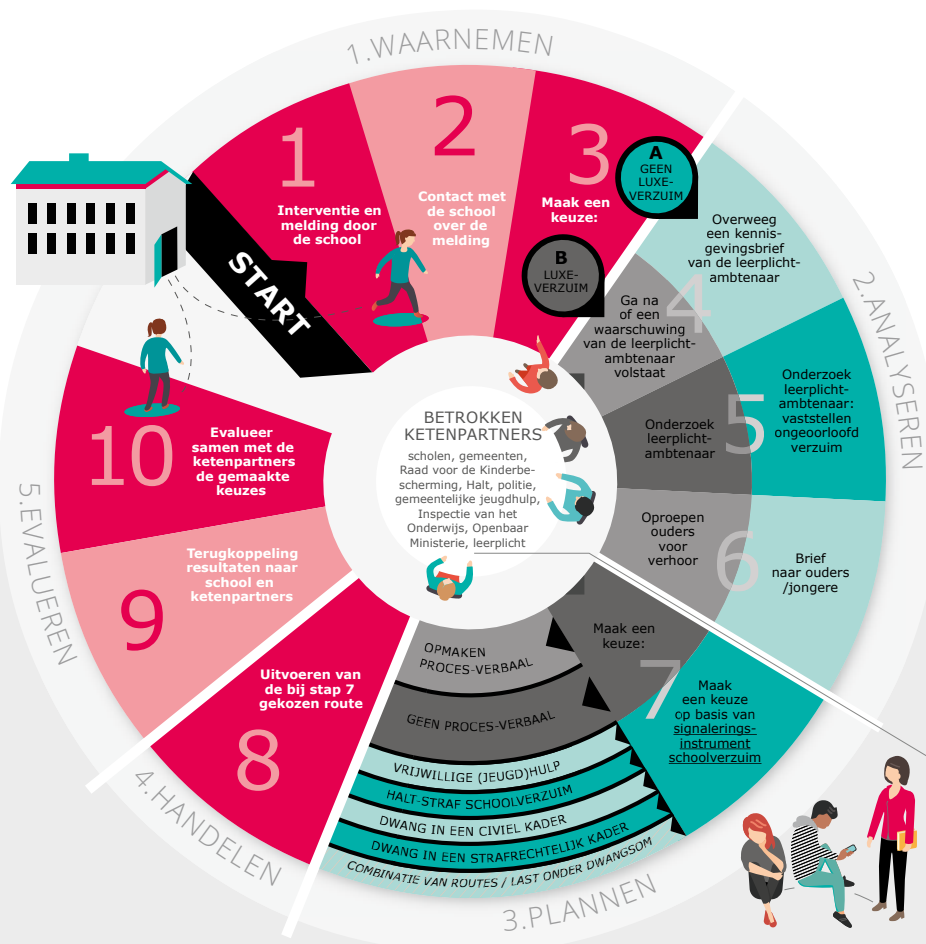
**2025
2026**

7

proces-verbaal

4

Halt

Ontwikkelingen

Toegankelijke communicatie en digitale dienstverlening

De standaardbrieven van leerplicht zijn aangepast en toegankelijker gemaakt, zodat leerlingen en ouders beter worden geïnformeerd over hun rechten, plichten en de stappen binnen een leerplichttraject. Samen met collega's uit de regio is gewerkt aan een uniforme werkwijze. De vernieuwde brieven zijn gekoppeld aan het leerplichtsysteem, waardoor een groot deel van de correspondentie automatisch kan worden gegenereerd.

Sinds 1 januari 2026 kunnen ouders via de gemeentelijke website digitaal een vrijstelling op grond van artikel 5 van de Leerplichtwet aanvragen. Hiermee wordt de dienstverlening toegankelijker en eenvoudiger. Komend schooljaar wordt onderzocht welke andere processen verder kunnen worden gedigitaliseerd.

Samenwerking in de keten

De samenwerking met scholen en ketenpartners is verder versterkt. Leerplicht neemt deel aan de kernteams op scholen, waarin signalen, ontwikkelingen en ondersteuningsvragen rondom leerlingen worden besproken. Hierdoor kunnen zorgen eerder worden gedeeld en kan sneller gezamenlijk worden gehandeld.

Daarnaast nemen de leerplichtambtenaren deel aan het jeugdoverleg Veiligheid, waarin samen met onder andere politie, jongerenwerk, Halt, zorgcoördinatoren en andere partners anoniem casussen en ontwikkelingen rondom complexe jeugdproblematiek worden besproken.

Mentale gezondheid, passend onderwijs en schoolverzuim

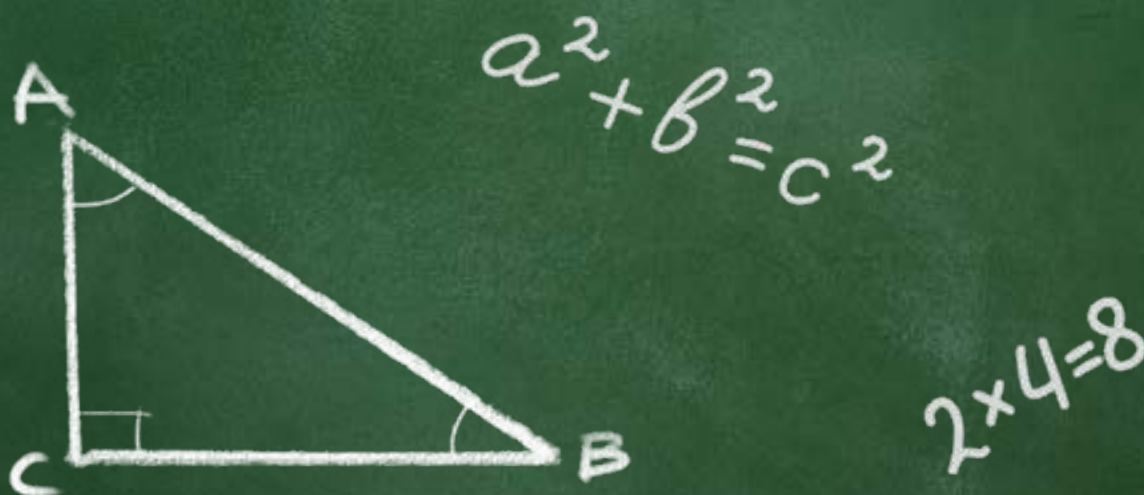
Steeds vaker blijkt dat schoolverzuim samenhangt met onderliggende problematiek, zoals stress, sociale problemen of psychische klachten. In deze situaties is een gezamenlijke aanpak nodig van onderwijs, zorg en andere betrokken partners.

Wanneer een leerling door medische, psychische of andere problematiek tijdelijk niet volledig aan het onderwijs kan deelnemen, ligt de begeleiding en het zoeken naar een passende oplossing primair bij de school, samen met de leerling, ouders en betrokken hulpverlening. Leerplicht heeft hierin een beperkte rol wanneer geen sprake is van ongeoorloofd verzuim volgens de Leerplichtwet.

Ook het vinden van een passende onderwijsplek blijft voor sommige jongeren een uitdaging. Wanneer de ondersteuningsbehoefte groter is dan het onderwijsaanbod, vraagt dit om goede afstemming tussen school, samenwerkingsverband en zorgpartners om tot een passende onderwijs- of ontwikkelroute te komen.

Wachttijden jeugdhulp

De wachttijden in de jeugdhulp en Jeugd-GGZ blijven een knelpunt. Leerplichtambtenaren zien dat jongeren, ook bij vroege signalering en preventief handelen, vaak niet tijdig passende hulp kunnen krijgen door de wachttijden. Tijdens het wachten verergeren problemen geregeld en nemen mentale klachten zoals stress, angst, somberheid en overbelasting toe. Dit raakt direct het welzijn én de schoolgang: verzuim neemt toe en sommige jongeren vallen (tijdelijk) volledig uit. Zo gaat kostbare tijd verloren waarin met snelle hulp verdere problematiek en schooluitval had kunnen worden voorkomen.

Aandacht voor jongeren die langdurig thuiszitten

Een ontwikkeling die ons nadrukkelijk zorgen baart, is de groeiende groep jongeren die langdurig thuiszit vanwege geoorloofd verzuim. Deze jongeren blijven binnen de huidige wettelijke taak van leerplicht grotendeels buiten beeld. Hoewel hun afwezigheid formeel geoorloofd is, betekent dit niet dat er geen zorgen zijn over hun ontwikkeling, welzijn en toekomstperspectief. Als gemeente willen wij ons niet neerleggen bij een situatie waarin jongeren langdurig geen onderwijs volgen en tegelijkertijd onvoldoende in beeld zijn. Ieder kind en iedere jongere heeft recht op ontwikkeling en perspectief. Dat vraagt om een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders, onderwijs, zorg, samenwerkingsverbanden en gemeente.

Daarom willen wij de komende periode onderzoeken hoe we deze groep beter in beeld kunnen krijgen en welke rol wij als gemeente hierin kunnen en willen nemen. We willen daarbij niet alleen kijken naar onze wettelijke taken, maar ook naar onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Door eerder te signaleren, beter samen te werken en waar nodig passende ondersteuning te organiseren, kunnen we mogelijk voorkomen dat jongeren steeds verder van het onderwijs en de samenleving komen te staan. Deze ambitie vraagt ook om een realistische blik op de benodigde capaciteit en middelen. Wanneer we als gemeente daadwerkelijk meer grip willen krijgen op deze problematiek, kan dit betekenen dat aanvullende inzet en financiële middelen nodig zijn. Het onderzoek moet daarom niet alleen inzicht geven in de omvang en aard van de groep, maar ook in wat nodig is om hier als gemeente effectief invulling aan te geven. Met deze verkenning zetten we een belangrijke eerste stap. Want ook wanneer een jongere formeel niet binnen de wettelijke taak van leerplicht valt, willen we als gemeente oog houden voor de vraag die daarachter ligt: hoe zorgen we ervoor dat geen jongere langdurig buiten beeld raakt?

Tussen wal en schip

Uit onze praktijk zien wij dat een groep jongeren tussen wal en schip dreigt te raken. Het gaat om jongeren die door gedragsproblematiek, complexe thuissituaties, psychische

problematiek of een combinatie daarvan onvoldoende aansluiting vinden bij het reguliere onderwijsaanbod. Een deel van deze jongeren verzuimt langdurig en blijft, met name bij geoorloofd verzuim, buiten het zicht van leerplicht. Tegelijkertijd constateren wij dat het regionale aanbod niet op alle momenten aansluit bij wat deze jongeren nodig hebben.

Wij zien daarom aanleiding om de regionale ondersteuningsstructuur verder te ontwikkelen. Daarbij denken wij aan een samenhangend aanbod van intensieve schoolstartbegeleiding, een intensief traject gericht op gedrag en ontwikkeling, onderwijs-zorgarrangementen en een praktijkgerichte MBO-leerwerkvoorziening. Deze voorzieningen moeten niet als afzonderlijke eindpunten worden gezien, maar als tijdelijke schakels die jongeren helpen om terug te keren naar onderwijs, door te stromen naar een passende opleiding of duurzaam toe te treden tot de arbeidsmarkt.

Een dergelijke aanpak vraagt om een gezamenlijke inzet van gemeenten, onderwijs, jeugdhulp, samenwerkingsverbanden, werkgevers en andere ketenpartners. Daarnaast moet inzichtelijk worden gemaakt welke capaciteit en financiële middelen nodig zijn om deze voorzieningen structureel beschikbaar te maken.

De veranderende rol van de leerplichtambtenaar

De rol van de leerplichtambtenaar ontwikkelt zich steeds verder. De nadruk verschuift daarbij van het reageren op schoolverzuim naar het vroegtijdig signaleren en voorkomen ervan. Door preventief het gesprek aan te gaan met jongeren, ouders en scholen ontstaat eerder inzicht in de achterliggende oorzaken van verzuim en kan sneller passende ondersteuning worden ingezet. Deze preventieve werkwijze draagt bij aan het voorkomen van verzuim, het beperken van escalatie van problemen en het versterken van de samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp en leerplicht. Ook het wetsvoorstel Wet terugdringen schoolverzuim richt zich op het vroegtijdig signaleren en voorkomen van langdurige afwezigheid en op een meer samenhangende aanpak van verzuim door scholen, samenwerkingsverbanden en leerplicht.

**gemeente
beverwijk**

VERZUIM IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS/MBO

De leerling in beeld

